

2 Dat beprizen van die externe effecten zou er dan wel voor zorgen dat de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven achteruitholt.

Boot: “Als welvarend, concurrerend en efficiënt land moeten we niet bevreesd zijn met het beprizen een keer voorop te lopen. Bedrijven zijn eigenlijk veel meer geschaad met de huidige onzekerheid. Als we duidelijkheid scheppen over het beleid, dan zul je zien dat bedrijven allerlei inventieve manieren vinden om daar invulling aan te geven.”

Everts: “We zitten een beetje vast in het denken dat investeren in duurzaamheid ten koste gaat van de winstgevendheid. Ik denk dat er vaak een *first mover*

‘DE BEURSWAARDERING VAN BEDRIJVEN DIE VOL INZETTEN OP DUURZAAMHEID IS HOGER DAN DIE VAN HUN SECTOR-GENOTEN’

Gerben Everts

advantage bestaat. Bij bedrijven die vol inzetten op duurzaamheid als Alfen, Tesla en Ørsted, stijgt de waardering ver uit boven sectorgenoten. Ze zijn koplopers in de transitie naar een duurzamere samenleving. Door de hoge beurskoers kunnen ze marktaandeel kopen en nieuwe producten ontwikkelen, terwijl hun collega's in de oude groef van gepercipieerde argwaan tegenover veranderingen blijven hangen.”

Boot: “Als het over beprizen van externe effecten gaat, hoor ik vaak het *level playing field*-argument. VNO-NCW komt daar ongeveer in elke tweede zin mee op de proppen: ‘Dan prijs je de Nederlandse bloementeel of luchtvaart uit de markt’. Maar ik vind dat onzin. Als je dat vooropstelt, dan houdt het elk nieuw initiatief tegen!

Kijk naar de agro-industrie. Als we beprizing daar hadden kunnen inzetten op een begrijpelijke en voorspelbare manier, dan waren daar keuzes gemaakt die ons nu niet hadden gedwongen zo stevig en met zoveel kosten in te grijpen. Dan hadden banken de groei heel anders gefinancierd, en de boeren zouden hun producten en hun positionering erop hebben afgestemd.”

Everts: “Door de prikkels die de overheid heeft ingezet, hebben we precies het omgekeerde gekregen. Een enorme schaalvergroting en helaas ook enorme verschraling. Ik kom zelf uit het Noorden, waar veel boeren actief zijn. In de discussie over continuïteit van bestaande bedrijfsvoering en de stikstofuitstoot hoort het niet te gaan over de boeren met uitlopend vee of de akkerbouw. Die dragen bij aan de leefbaarheid van hun omgeving, ook al kunnen ze zelf maar ternauwernood een opbrengst boven de kostprijs krijgen. Nee, de eigenlijke discussie moet gaan over opgeblazen agro-multinationals, met onevenredig veel uitstoot. Het is die knetterharde industrie die beteugeld moet

worden. Maar dat beeld wordt natuurlijk niet door LTO naar buiten gebracht.”

3 Even terug naar Shell. Daar was ook kritiek op het geld dat terugvloeyde naar aandeelhouders in de vorm van dividend en aandeleninkoop.

Boot: “Als je honderd miljard cash op de balans hebt staan, heeft het dan zin om dat te laten staan? Natuurlijk niet. Maar aandeleninkoop staat in Nederland in een kwaad daglicht. Het wordt geassocieerd met een soort machogedrag om een slinger te geven aan een slecht kwartaal. Ik denk echter dat je het beter aan de aandeelhouders terug kunt geven dan dat je er een slechte of te dure acquisitie mee doet. Dat geld brandt toch in de zakken van de cfo.

Aan de andere kant: stel nou dat Shell tien jaar geleden had gezegd: ‘We gaan de komende tien jaar de helft van onze winsten besteden aan andere vormen van energie, want dat heeft de toekomst; dat gaat ten koste van dividend, maar we beseffen dat fossiele brandstoffen eindig zijn’. Dan zou er geen aandeelhouder zijn geweest die de macht gegrepen had.”

Everts: “Ik denk dat je theoretisch gelijk hebt, maar in de praktijk gebeurt er toch iets anders. Het populaire mantra van bedrijven en beleggers is dat we ‘in transitie’ zijn. Als je echt kritisch kijkt hoever bedrijven zijn in die klimaattransitie, dan staan we nog niet eens aan het begin. Kijk naar het verschil in waardering tussen TotalEnergies en Shell aan de ene kant en Chevron en Exxon aan de andere kant. Dan zie je dat de Amerikaanse bedrijven wezenlijk hoger gewaardeerd zijn, bij vergelijkbare winsten en cashflow. En waarom? Omdat die een heel andere cultuur hebben: ‘Alles wat we tegenkomen, halen we uit de grond en